

گزارش دوره پنجماه و ششم طرح شاخص مدیران خرید
(PMI) بخش صنعت - اردیبهشت ۱۴۰۲

شاخص صنعت ۶۶.۹۶ دوره
پنجماه و ششم

گزارش دوره چهل و چهارم طرح شاخص مدیران خرید
کل اقتصاد - اردیبهشت ۱۴۰۲ (PMI)

شاخص کل اقتصاد ۵۷,۳۰
دوره چهل و چهارم

- شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در اردیبهشت ماه عدد ۶۶,۹۶ به دست آمده است و طی سری زمانی ۵۶ دوره بیشترین مقدار خود را ثبت کرده است.
- شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در اردیبهشت ماه (۷۳,۷۸)، به بیشترین مقدار سری ۵۶ ماهه رسیده است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۷۰,۰۹) به بیشترین مقدار ۵۶ ماهه خود رسیده است. از آنجاکه در فروردین ماه با توجه به نابسامانی قیمتی، این شاخص یکی از کمترین مقادیر خود را ثبت کرده بود، در این ماه با تقویت طرف تقاضا شاخص بهبود داشته است.
- شاخص سرعت انجام و تحويل سفارش (۶۶,۶۵) در این ماه بیشترین دومین مقدار خود را ثبت کرده است.
- شاخص میزان استخدام نیروی انسانی در اردیبهشت ماه (۵۹,۵۶) دومین بیشترین مقدار خود را در سری ۵۶ دوره ثبت کرده است.
- شاخص میزان صادرات کالا در اردیبهشت ماه (۵۲,۹۲) بعد از افت شدید در فروردین ماه، بهبود یافته است.
- شاخص میزان فروش محصولات در اردیبهشت ماه (۷۱,۸۵) در اکثر صنایع افزایش داشته است، برخلاف فروردین ماه که در همه صنایع به شدت کاهش داشته است و شاخص بیشترین مقدار خود را طی سری ۵۶ دوره ثبت کرده است.
- شاخص انتظارات تولید در ماه آینده (۷۲,۱۶) نشان دهنده انتظارات خوش بینانه اکثر صنایع در خرداد ماه است اگرچه شدت افزایش شاخص در مقایسه با ماه قبل کمتر است.

➤ شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در اردیبهشت ماه عدد ۵۷,۳۰ محاسبه شده است و شاخص کل بعد از رکود شدید ماه گذشته بیشترین مقدار ۴۴ ماهه خود را ثبت کرده است که حاکی از شروع مجدد فعالیت‌ها در اکثر شرکت‌ها بعد از تعطیلی طولانی مدت فروردین است. در این ماه همه مؤلفه‌های اصلی، بالاتر از ۵۰ گزارش شده‌اند.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در اردیبهشت ماه (۶۰,۹۶) مطابق روال اردیبهشت هرسال افزایش داشته و در این ماه با شروع مجدد فعالیت در اکثر شرکت‌ها دومین بیشترین مقدار ۴۴ دوره خود را ثبت کرده است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اردیبهشت ماه (۵۷,۱۵) طی ۴۴ ماه اخیر دومین بیشترین مقدار خود را ثبت کرده است و بیشترین مقدار را از شهریور ۱۴۰۰ داشته است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه و یا لوازم خریداری شده (۵۸,۰۸) بیشترین مقدار خود طی ۴۴ دوره را ثبت کرده است.

➤ شاخص میزان صادرات کالا و خدمات در اردیبهشت (۵۱,۸۶) بعد از افت شدیدی که در فروردین ماه داشت با آغاز به کار شرکت‌ها دومین بیشترین مقدار خود را ثبت کرده است. این شاخص در هر سه رشته فعالیت بیشتر از ۵۰ ثبت شده است.

➤ شاخص میزان فروش کالاها و خدمات (۶۴,۰۹) که در فروردین یکی از کمترین مقادیر خود را ثبت کرده بود در اردیبهشت ماه با از سرگیری فعالیت‌ها و سفارشات، بیشترین مقدار سری ۴۴ دوره را به ثبت رساند.

➤ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۶۵,۱۷) نشان می‌دهد که شیب انتظارات خوش بینانه برای ماه آینده در مقایسه با فروردین ماه کمتر شده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

شاخص PMI ترکیبی جهان توسط S&P Global J.P.Morgan در همکاری با ISM و IFPSM در ماه می ۴۹.۶ گزارش شده است که در مقایسه با آوریل و مارس بدون تغییر مانده است. تولید بخش صنعت با بهبود زنجیره تأمین افزایش داشته اما سفارشات جدید همچنان به افت خود ادامه داده است. هزینه مواد اولیه برای اولین بار از می ۲۰۲۰ کاهش یافته است. رشد تولید در چین به بالاترین حد در ۱۱ ماه گذشته رسید، ژاپن پس از ده ماه رکود شاهد رشد بود، در حالی که هند و تایلند افزایش قوی را ثبت کردند. رشد در امریکا کند شد و در حالی که یونان تنها کشور منطقه یورو بود که تحت پوشش این نظرسنجی قرار گرفت، رونق را ثبت کرد و بریتانیا، استرالیا و بروزیل همگی رکود در تولید داشتند.

شاخص مدیران خرید (تعديل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در اردیبهشت‌ماه عدد ۵۷,۳۰ محاسبه شده است و شاخص کل بعد از رکود شدید ماه گذشته بیشترین مقدار ۴۴ ماهه خود را ثبت کرده است که حاکی از شروع مجدد فعالیت‌ها در اکثر شرکت‌ها بعد از تعطیلی طولانی‌مدت فروردین‌ماه است. در اردیبهشت‌ماه همه مؤلفه‌های اصلی، بالاتر از ۵۰ گزارش شده‌اند. مطابق انتظارات ماه گذشته در این ماه شاخص افزایش داشته اما امسال به دلیل تعطیلات طولانی‌تری که شرکت‌ها در مقایسه با سال‌های قبل داشتند، افزایش شاخص با شدت بیشتری همراه بوده است. در میان رشته فعالیت‌اصلی هر سه فعالیت رونق داشته‌اند و بخش صنعت بیشترین و ساختمان کمترین مقدار را داشته‌اند.

► شاخص میزان فعالیت‌های کسب‌وکار در اردیبهشت‌ماه (۶۰,۹۶) مطابق روال اردیبهشت هرسال افزایش داشته و از آنجاکه شاخص در ماه گذشته افت شدیدی را ثبت کرده بود، در این ماه با شروع مجدد فعالیت در اکثر شرکت‌ها بیشترین مقدار ۴۴ دوره خود را (به‌غیراز یک دوره) ثبت کرده است. فعالیت‌ها در هر سه بخش با افزایش شاخص همراه بوده است و بخش صنعت بیشترین افزایش را در مقایسه با سایر بخش‌ها ثبت کرده است.

► شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اردیبهشت‌ماه (۵۷,۱۵) طی ۴۴ ماه اخیر دومین بیشترین مقدار خود را از شهریور ۱۴۰۰ داشته است.

► شاخص موجودی مواد اولیه و یا لوازم خریداری شده (۵۸,۰۸) بیشترین مقدار خود طی ۴۴ دوره را ثبت کرده است. شرکت‌ها که طی ماه‌های اخیر به علت عدم تخصیص ارز و نوسانات قیمتی بهشدت در تأمین مواد اولیه با مشکل رویرو بوده‌اند در این ماه اکثراً ارز مورد نیاز خود را از طریق بازار آزاد تأمین کرده‌اند.

► شاخص موجودی محصول نهایی در انبار (۴۹,۳۰) به بیشترین مقدار ۵ ماه اخیر رسیده است. این شاخص فقط در بخش صنعت افزایش داشته و در بخش کشاورزی و خدمات و ساختمان با کاهش بیشتری همراه بوده است.

► شاخص میزان صادرات کالا و خدمات در اردیبهشت (۵۱,۸۶) بعد از افت شدیدی که در فروردین‌ماه داشت با آغاز به کار شرکت‌ها دومین بیشترین مقدار خود را ثبت کرده است. این شاخص در هر سه رشته فعالیت بالای ۵۰ ثبت شده است.

► شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۳,۶۷) همچنان بهشدت افزایشی است هرچند شدت افزایش در مقایسه با ماه قبل اندکی کمتر است.

► شاخص میزان فروش کالاهای خدمات (۶۴,۰۹) که در فروردین یکی از کمترین مقادیر خود را ثبت کرده بود در اردیبهشت‌ماه با از سرگیری فعالیت‌ها و سفارشات بیشترین مقدار سری ۴۴ دوره را به ثبت رساند.

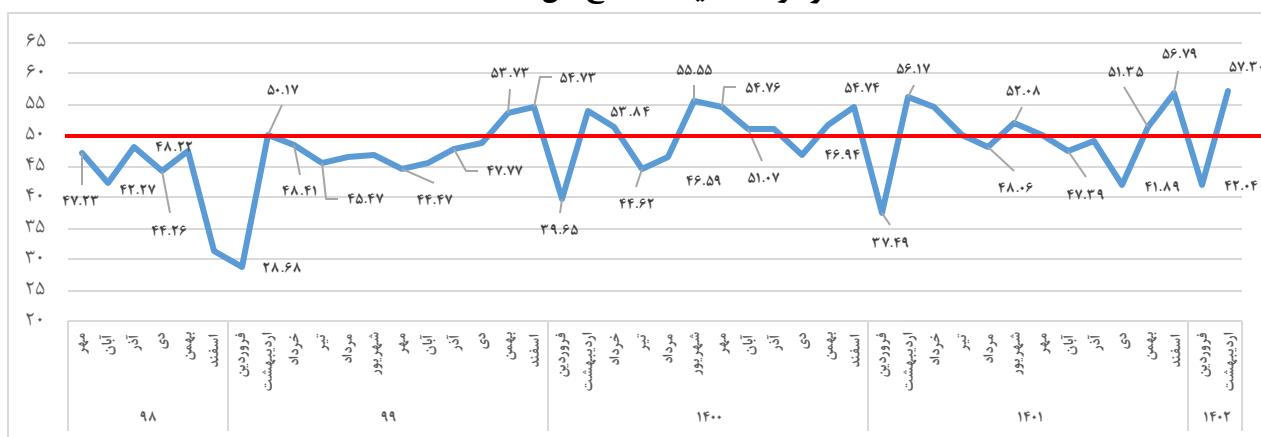
► شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۶۵,۱۷) نشان می‌دهد که شب انتظارات خوش‌بینانه برای ماه آینده در مقایسه با فروردین‌ماه کمتر شده است. در اردیبهشت‌ماه مطابق انتظارات ماه گذشته فعالیت کسب‌وکارها افزایش داشته و همان‌طور که پیش‌بینی شده بود به دلیل تعطیلی طولانی‌تر در فروردین‌ماه، میزان افزایش شامخ در اردیبهشت با شدت بیشتری همراه بوده است.

در اردیبهشت‌ماه طبق روال هرسال بعد از تعطیلات، اکثر زیرشاخص‌ها با شدت بیشتری افزایش می‌یابند اما از آنجاکه در فروردین‌ماه شرکت‌ها به دلیل ناطمنیانی قیمتی و عدم تخصیص ارز مورد نیاز برای تأمین مواد اولیه با تعطیلی طولانی‌تری در مقایسه با سال‌های قبل روبرو بودند، با ازسرگیری فعالیت‌ها در اکثر شرکت‌ها در اردیبهشت شاخص با شدت بیشتری در مقایسه با سال‌های قبل افزایش داشته است. باین حال شرکت‌ها همچنان با مشکلات عدم تخصیص ارز، تغییر دائمی قوانین و مقررات و نوسانات و افزایش شدید قیمت‌ها روبرو هستند.

جدول ۱: شامخ کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) اردیبهشت ۱۴۰۲

اردیبهشت ۱۴۰۲	فروردین ۱۴۰۲	اسفند ۱۴۰۱	شاخص
۵۷.۳۰	۴۲.۰۴	۵۶.۷۹	شامخ کل
۶۰.۹۶	۳۴۶۰	۶۰.۸۱	میزان فعالیت‌های کسب‌وکار
۵۷.۱۵	۳۷۶۵	۵۴.۹۷	میزان سفارشات جدید مشتریان
۵۷.۴۳	۵۰.۰۳	۶۱.۴۸	سرعت انجام و تحویل سفارش
۵۸.۰۸	۴۳.۱۴	۵۴.۱۴	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۵۲.۴۸	۵۱.۳۷	۵۲.۲۸	میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی
۸۳۶۷	۸۶.۵۴	۸۷۶۱	قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۴۹.۳۰	۴۵.۵۸	۴۵.۱۸	موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق
۵۱.۸۶	۴۰.۵۳	۴۸.۸۱	میزان صادرات کالا یا خدمات
۶۲.۵۲	۷۱.۴۴	۶۹.۹۴	قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده
۶۱.۲۸	۳۴.۳۰	۵۴.۰۲	صرف حامل‌های انرژی
۶۴.۰۹	۳۴۶۹	۶۱.۱۸	میزان فروش کالاهای یا خدمات
۶۵.۱۷	۷۵.۷۶	۳۶.۴۸	انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده

نمودار ۱: مقایسه شامخ کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

بر اساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت (تعديل فصلی نشده) در اردیبهشت‌ماه عدد ۶۶,۹۶ به دست آمده است و طی سری زمانی ۵۶ دوره بیشترین مقدار خود را ثبت کرده است که مطابق انتظارات ماه قبل حاکی از افزایش در فعالیتهای بخش صنعت پس از تعطیلات طولانی مدت شرکت‌ها در فروردین‌ماه است. در این ماه کل مؤلفه‌های اصلی بیشتر از ۵۰ گزارش شده‌اند و مؤلفه تولید محصولات، بیشترین مقدار را در میان مؤلفه‌های اصلی داشته است. همه رشته فعالیت‌های صنعتی نیز با افزایش در شاخص کل روبرو بودند و در میان رشته فعالیت‌ها صنایع چوب، کاغذ و مبلمان و صنایع نساجی بیشترین افزایش شاخص را داشتند.

- شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در اردیبهشت‌ماه (۷۳,۷۸)، به بیشترین مقدار سری ۵۶ ماهه رسیده است. پس از تعطیلی طولانی مدت فروردین‌ماه اکثر شرکت‌ها فعالیت خود را از سر گرفتند، هرچند به دلیل مشکلات موجود در تأمین ارز، تهیه مواد اولیه و تجهیزات با هزینه بالا همراه است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۷۰,۰۹) به بیشترین مقدار ۵۶ ماهه خود رسیده است. از آنجاکه در فروردین با توجه به نابسامانی قیمتی این شاخص یکی از کمترین مقادیر خود را ثبت کرده بود، در این ماه با تقویت طرف تقاضا شاخص بهبود داشته است.
- شاخص سرعت انجام و تحويل سفارش (۶۶,۶۵) در این ماه بیشترین دومین مقدار خود را ثبت کرده است. این شاخص که طی ماه گذشته به علت عدم تخصیص ارز مورد نیاز تأمین مواد اولیه از سوی بانک مرکزی با افت شدید روبرو شده بود. با شروع فعالیت‌ها و تأمین بیشتر ارز مورد نیاز شرکت‌ها از طریق بازار آزاد بهبود یافت.
- شاخص میزان استخدام نیروی انسانی در اردیبهشت‌ماه (۵۹,۵۶) دومین بیشترین مقدار خود را در سری ۵۶ دوره ثبت کرده است. فعالان اقتصادی که طی ماه‌های اخیر به دلیل شرایط تورمی، با مهاجرت یا عدم تمایل نیروی کار متخصص و آموزش‌دهی یا تعديل نیرو به علت افزایش فشار هزینه‌های تولید روبرو بودند، مجبور به استخدام و آموزش نیروی کار جدید هستند.
- شاخص میزان صادرات کالا در اردیبهشت‌ماه (۵۲,۹۲) بعد از افت شدیدی که در فروردین‌ماه داشته، بهبود یافته است. این شاخص اگرچه در بسیاری از صنایع با کاهش همراه بوده در صنعت نساجی بیشترین افزایش را داشته است.
- شاخص میزان فروش محصولات در اردیبهشت‌ماه (۷۱,۸۵) بعد از کاهش شدید در فروش که همه صنایع در فروردین‌ماه داشته‌اند (به دلایلی از قبیل تعطیلی طولانی مدت فروردین ناشی از شرایط نابسامان قیمتی در بازار و سردرگمی در خرید مواد اولیه)، در این ماه اکثر صنایع فروش بهتری از ماه قبل داشته‌اند. شاخص بیشترین مقدار خود را طی سری ۵۶ دوره ثبت کرده است.
- شاخص انتظارات تولید در ماه آینده (۷۲,۱۶) نشان‌دهنده انتظارات خوش‌بینانه اکثر صنایع در خردادماه است اگرچه شدت افزایش شاخص در مقایسه با ماه قبل کمتر است.

طبق روال دوره‌ای در اردیبهشت‌ماه همه رشته فعالیت‌های بخش صنعت با افزایش شاخص روبرو بوده‌اند. اما در این دوره بنابر نظر فعالان اقتصادی، تعطیلی گسترده بخش صنعت در فروردین‌ماه ناشی از نابسامانی قیمتی بازار ارز و همچنین عدم تخصیص ارز مورد نیاز مواد اولیه شرکت‌ها از سوی بانک مرکزی بوده است. با بازگشایی مجدد شرکت‌ها، افزایش شاخص با شدت بیشتری در مقایسه با اردیبهشت سال‌های قبل روبرو بوده است و اکثر زیر‌شاخص‌های اصلی بیشترین مقدار خود را ثبت کرده‌اند. اما همچنان به علت جهش قیمتی و تغییرات دائمی قوانین و مقررات، تولید کنندگان با ریسک اقتصادی بالا به فعالیت ادامه می‌دهند و چشم‌انداز و برنامه‌ریزی در افق کوتاه‌مدت نیز وجود ندارد.

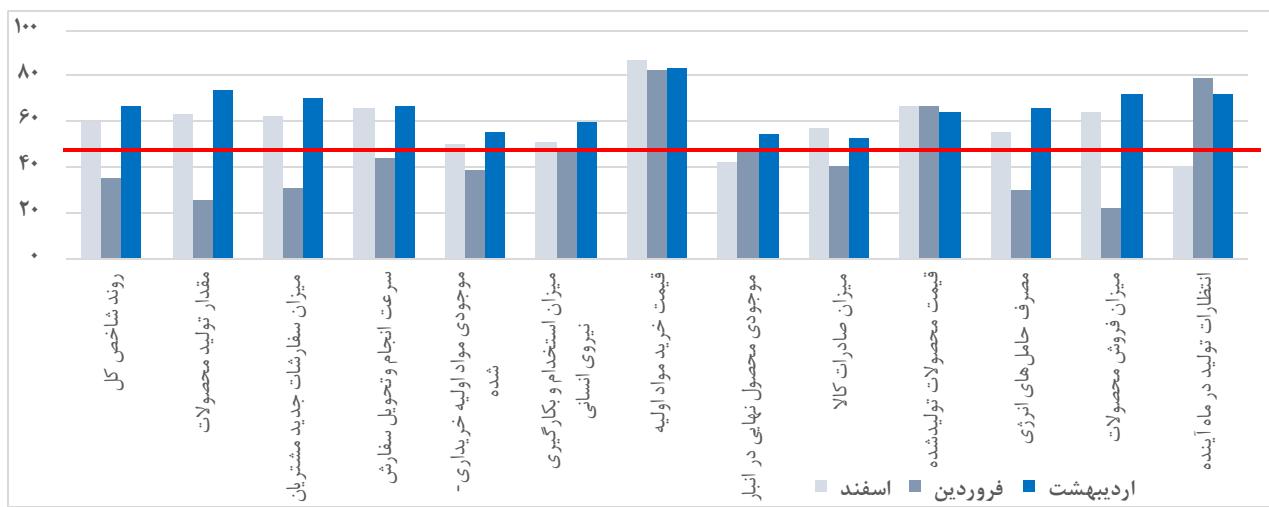
نمودار ۲: مقایسه روند شامخ بخش صنعت

جدول ۲: شامخ صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) اردیبهشت ۱۴۰۲

شاخص	۱۴۰۲ اردیبهشت	۱۴۰۲ فروردین	۱۴۰۱ اسفند
شامخ کل صنعت	۶۶.۹۶	۳۵.۶۳	۵۹.۵۱
مقدار تولید محصولات	۷۳.۷۸	۲۵.۷۱	۶۳.۴۶
میزان سفارشات جدید مشتریان	۷۰.۰۹	۳۰.۶۸	۶۲.۱۴
سرعت انجام و تحويل سفارش	۶۶.۶۵	۴۴.۴۵	۶۵.۵۳
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۵۵.۸۱	۳۹.۱۹	۵۰.۲۵
میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی	۵۹.۵۶	۴۷.۰۷	۵۰.۷۳
قیمت خرید مواد اولیه	۸۳.۴۳	۸۳.۰۲	۸۶.۹۷
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۴.۱۴	۴۶.۴۱	۴۲.۴۴
میزان صادرات کالا	۵۲.۹۲	۴۰.۴۱	۵۶.۷۸
قیمت محصولات تولید شده	۶۴.۱۱	۶۶.۴۱	۶۶.۶۴
صرف حاملهای انرژی	۶۵.۵۶	۲۹.۶۱	۵۵.۳۷
میزان فروش محصولات	۷۱.۸۵	۲۲.۲۵	۶۴.۲۴
انتظارات تولید در ماه آینده	۷۲.۱۶	۷۸.۸۳	۴۰.۳۴

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۲

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید - اردیبهشت ۱۴۰۲

شاخص	صنایع فرآوردهای نفت و گاز	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع شیمیایی	صنایع غذایی	صنایع فلزی	صنایع کالای غیرفلزی	ماشینسازی و تولید خانگی	صنایع نساجی	بجای، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات	پوشک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	64.3	65.9	64.2	76.3	66.7	66.5	62.6	68.3	67.5	75.6	64.3	68.8
مقدار تولید محصولات	75.0	75.0	69.2	85.0	74.4	73.3	64.4	73.3	77.3	88.9	73.3	87.5
میزان سفارشات جدید	60.0	67.9	67.3	75.0	75.6	71.7	63.3	70.0	65.9	88.9	63.3	75.0
سرعت انجام و تحویل سفارش	70.0	78.6	65.4	70.0	68.9	63.2	63.3	66.7	68.2	66.7	73.3	62.5
موجودی مواد اولیه	40.0	64.3	57.7	80.0	44.4	51.7	57.8	63.3	59.1	33.3	60.0	50.0
میزان استفاده و به کارگیری نیروی انسانی	65.0	42.9	55.8	70.0	53.3	60.0	61.1	63.3	61.4	66.7	50.0	50.0
قیمت خرید مواد اولیه	85.0	89.3	84.6	85.0	82.2	90.0	74.4	90.0	81.8	94.4	80.0	62.5
موجودی محصول (انبار)	60.0	39.3	44.2	70.0	44.4	45.0	58.9	63.3	59.1	50.0	60.0	75.0
میزان صادرات کالا	40.0	53.6	53.8	60.0	51.1	48.3	50.0	63.3	50.0	66.7	63.3	37.5
قیمت محصولات تولیدشده	75.0	57.1	65.4	60.0	68.9	61.7	62.2	70.0	56.8	66.7	63.3	75.0
صرف حامل‌های انرژی	75.0	60.7	61.5	70.0	62.2	66.7	62.2	73.3	61.4	61.1	70.0	87.5
میزان فروش محصولات	60.0	82.1	75.0	80.0	74.4	63.2	64.4	76.7	70.5	88.9	80.0	87.5
انتظارات تولید در ماه آینده	75.0	64.3	69.2	75.0	68.9	73.3	71.1	76.7	65.9	88.9	70.0	75.0

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در اردیبهشت ماه ۱۴۰۲:

- بی ثباتی شدید در بازار ارز، عدم تخصیص ارز توسط بانک مرکزی و عدم تبدیل حواله ریالی به ارزی توسط بانک مرکزی، اکثر صنایع را در تأمین مواد اولیه مورد نیاز دچار مشکل کرده و بسیاری مواد مورد نیاز خود را با ارز آزاد تهیه کرده‌اند که منجر به افزایش هزینه تولید شده است. علاوه بر این پول بلوکه شده جهت دریافت ارزی که تخصیص داده نشده، بسیاری از تولیدکنندگان را متضرر کرده است.
- طی ماه‌های اخیر بسیاری از شرکت‌ها با کمبود نیروی کار ماهر روبرو هستند و به دلیل عدم تمایل به کار نیروی متخصص، ناچار به جایگزین کردن نیروی کار جدید و مبتدی با نیروهای آموزش‌دیده و ماهر هستند.
- آغاز قطعی‌های برق در شروع فصل گرما و کاهش سهمیه استفاده از برق، شرکت‌های تولیدی را با معرض مجدد تعطیلی خطوط تولید روبرو کرده است. (صنایع شیمیایی، کانی غیرفلزی و...)
- شرکت‌ها با کمبود تجهیزات و مواد اولیه به دلیل قیمت‌های بسیار بالا روبرو هستند. (صنایع فلزی)
- همچنان برخی از شرکت‌هایی که طرف قرارداد با وزارت نیرو هستند با مشکل عدم پرداخت مطالبات ریالی توسط توانیر روبرو هستند. (صنایع فلزی)
- بسیاری از شرکت‌ها همچنان با معرض افزایش شدید قیمت مواد اولیه و رکود در بازار روبرو هستند.
- به دلیل تغییر دائمی قوانین و مقررات و قیمت‌ها، محاسبات و برنامه‌ریزی شرکت‌ها به شدت غیرقابل پیش‌بینی شده است. (صنایع نفت، گاز و پالایشگاهی، صنایع نساجی و...)